

**Uchwała Nr XVIII/85/2016
Rady Gminy Borowa
z dnia 29 kwietnia 2016r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na lata 2016-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.1515 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.1390), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),) Rada Gminy Borowa uchwala, co następuje:

§1

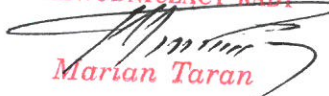
Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na lata 2016-2022, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borowa.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Taran

Załącznik
do Uchwały Nr XVIII/85/2016
Rady Gminy Borowa
z dnia 29 kwietnia 2016r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE BOROWA
NA LATA 2016-2022**

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Człowiek dojrzewa w niej psychicznie i fizycznie. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, że jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe.

Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2022

Gminny Program przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2022 zwany dalej „Programem” został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.1390)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015r.,poz.163 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015r.,poz.583 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.1286)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. .Dz. U. z 2012r., poz.124 z późn. zm.)
6. ustawa z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz.553 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.);

9. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.
10. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Założenia do Programu opierają się także na wskazanych poniżej aktach prawnych:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska karta" (Dz. U. z 2011r. Nr 209, poz.1245).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011r. Nr 81, poz.448).
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2010r. Nr 201, poz.1334)

DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Mówi on, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

CECHY PRZEMOCY

- **Intencjonalność** – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.
- **Dysproporcja siły** – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.

- **Naruszanie godności i praw** – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – ofiary przemocy doświadczają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

RODZAJE PRZEMOCY

Przemoc domowa ma różne oblicza. Możemy ją podzielić na:

- ***Przemoc gorąca***

U podstaw tej formy przemocy leżą negatywne, intensywne przeżycia związane z frustracją dążeń i potrzeb. Przejawia się ona w postaci napadów furii, złości, wyładowań emocjonalnych. Jest to przemoc naładowana agresją, gwałtowna, występująca zwykle w afekcie. Towarzyszą jej bogate formy ekspresji (krzyki, gwałtowne zadawanie bólu, wyzwiska).

- ***Przemoc chłodna***

Jest ona najczęściej dokonywana z premedytacją, ma swój konkretny cel (czasem pozytywny). Rozwija się przeważnie na gruncie autorytarnych modeli współżycia między ludźmi i kierowania nimi. Człowiek stosujący tę strategię realizuje pewien określony plan działania. Jest to zazwyczaj proces pozbawiony silnych i gwałtownych emocji. Nazwa ta ma źródło w emocjonalnym chłdzie i spokoju, który towarzyszy tej formie przemocy. Emocje są kontrolowane i tłumione. Najczęściej sprawca ingeruje w psychikę ofiary, naruszając jej wewnętrzną stabilność i integrację, przyczyniając się do rozbicia emocjonalnego, wycieńczenia, i poczucia bezsilności. Często taką formę przybierają surowe metody wychowawcze, które dodatkowo mają silne poparcie otoczenia, są uwarunkowane kulturowo. Sprawcy mają wówczas wytłumaczenie dla stosowania przez nich tego rodzaju przemocy.

FORMY PRZEMOCY

- ***Przemoc fizyczna***- zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia w ciele.
  - czynna - faktyczne używanie siły w celu osiągnięcia czegoś lub tylko wyrządzenia krzywdy
  - bierna – wszelkiego rodzaju zaniedbania, celowe pozbawianie pożywienia, ograniczanie podstawowych praw, brak opieki (wobec dzieci)

- **Przemoc psychiczna**- wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażenia, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż emocjonalny, „zabawa” uczuciami członka rodziny, manipulacja
- **Przemoc seksualna**- zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli
- **Przemoc ekonomiczna**- kontrolowanie finansów, zabieranie zarobionych pieniędzy, odmowa możliwości podjęcia pracy, niezaspokajanie potrzeb materialnych

FAZY PRZEMOCY:

Przemoc składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

I. Faza narastającego napięcia

Na tym etapie agresor jest stale poirytowany, prowokuje kłótnie, nadużywa alkoholu, narkotyków, może stać się niebezpieczny, często budzi lęk członków rodziny, traci nad sobą kontrolę. Ofiara staje się uległa, próbuje załagodzić każdy konflikt, przeprasza, uspokaja agresora, spełnia jego zachcianki lub unika go. W ofierze wciąż narasta poczucie niepokoju i lęk (co objawiać się może w dolegliwościach fizycznych).

II. Faza gwałtownej przemocy

Agresor wyładowuje się na ofierze, wpada w szał, furię pod wpływem zwykłego drobiazgu. Na tym etapie dochodzi do zastosowania jawnej, świadomej przemocy w różnych jej formach. Ofiara natomiast jest zupełnie bezradna, nie ma wpływu na zachowanie agresora. Często towarzyszy jej uczucie szoku w wyniku zaistniałej sytuacji. Odczuwa również wstyd i poczucie winy, bądź złość.

III. Faza miodowego miesiąca

Po wystąpieniu aktu agresji napastnik często wyraża skruchę, towarzyszy mu poczucie winy. Stara się naprawić relację z ofiarą, obiecuje, że taka sytuacja już się nie powtórzy. Okazuje wówczas ofierze dużo ciepła i uczucia, co przypomina ofierze osobę, jaką ofiara była przed zaistniałymi problemami. Zachowanie sprawcy podczas tego etapu rzeczywiście nie budzi zastrzeżeń, może on mieć również autentyczne pragnienie zmiany. To wszystko budzi w ofierze nadzieję zmiany napastnika. Osoba ta w zestawieniu z wcześniejszym złym traktowaniem, teraz czuje się kochana i szczęśliwa, otoczona opieką i zainteresowaniem. Nie dziwi więc fakt, iż zaczyna wierzyć sprawcy, iż „teraz już na pewno będzie inaczej”.

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE BIERNEJ POSTAWIE OFIARY

- Bezsilność wobec agresji fizycznej partnera, brak umiejętności stanowczego powiedzenia „Nie”;
- Trudności w określeniu granic zachowań dopuszczalnych i niedopuszczalnych w związku;
- Lęk przed zemstą oprawcy, samotnością i odpowiedzialnością (również ekonomiczną) za siebie, często innych członków rodziny;

- Wstyd;
- Nieświadomość posiadania jakichkolwiek praw, postawa uległości i podporządkowania;
- Brak szacunku do siebie samego, małe poczucie własnej wartości;
- Nadnaturalna i nieracjonalna nadzieja na polepszenie sytuacji;
- Poczucie winy (często sprawcy skutecznie wpajają swoim ofiarom, iż to one swoim postępowaniem i osobą przyczyniają się do takiego biegu spraw);
- Przywiązanie do osoby stosującej przemoc, zależność ekonomiczna, emocjonalna, często, silne pozytywne uczucia pomimo nieustannego doznawania krzywdy ze strony oprawcy;

UWARUNKOWANIA STOSOWANIA PRZEMOCY

Przyczyny stosowania agresji w środowisku domowym:

- Czynniki wewnętrzne (osobowość, urazy i choroby psychiczne, charakteropatie, fizjologia – nieodpowiednia regulacja hormonalna, itp., niedojrzałość emocjonalna, i inne);
- Czynniki zewnętrzne (wśród których wyróżnić można złą sytuację rodzinną i ekonomiczną, autokratyczny i bezwzględny model wychowania, brak zatrudnienia, nieodpowiednie wzorce przekazane przez otoczenie);

Bardziej szczegółowo można przedstawić te czynniki następująco:

1. czynniki biologiczne (temperament, uszkodzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego, urazy, organiczne uszkodzenia mózgu- trudności adaptacyjne człowieka, padaczka skroniowa- napady niosą za sobą stany zmienionej świadomości, amnezje, agresywne i impulsywne zachowania);
2. czynniki psychologiczne (zaburzenia osobowości- osobowość nieprawidłowa, charakteropatie, zaburzenia kontroli emocjonalnej i kontroli zachowań, stres, frustracja, silne negatywne emocje, chłód emocjonalny, przeżycia traumatyczne- np. bycie ofiarą, świadkiem przemocy);
3. czynniki środowiskowe (niski status socjoekonomiczny, izolacja społeczna rodziny, stres związany z brakiem zatrudnienia, itp.);
4. czynniki społeczno-kulturowe (przemoc jako wzorzec przekazywany z pokolenia na pokolenie- np. koncepcja przemocy jako władzy patriarchalnej- przemoc jako forma kontrolowania, wymuszania posłuszeństwa, akceptowane narzędzie, którym mogą posługiwać się zwykle mężczyźni);
5. substancje chemiczne (alkohol, narkotyki- wyzwalają agresję, stymulują i pobudzają do działania, jednocześnie osłabiając zdolność do samokontroli)

DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POLSCE

W 2013 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań Szkole Wyższej Psychologii Społecznej dotyczących ewaluacji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Badania wskazały, że wśród ogółu osób doświadczających przemocy w rodzinie, zgłaszających się do placówek i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zdecydowana

większość to kobiety (96%). Duża część osób doświadczających przemocy to osoby pozostające w związkach formalnych (prawie 50%) lub nieformalnych (14%). Znacznie mniejszą grupę stanowią osoby rozwiedzione (17%) i kawalerowie czy panny (15%). Większość z nich charakteryzuje się wykształceniem zawodowym (34%) lub średnim (31%), aż 32% to osoby bezrobotne, a 27% pracujące na etat, przy czym procent aktywnych zawodowo osób doświadczających przemocy jest nieco mniejszy (43%) niż procent osób nieaktywnych zawodowo (57%). Przemoc, której doświadczają osoby trwa przeciętnie 54 miesiące, co daje 4,5 roku.

W zakresie oceny częstości występowania różnych rodzajów przemocy to najczęściej doświadczana była przemoc psychiczna, a następnie ekonomiczna, fizyczna i seksualna. Podobny wzorec występuje w przypadku ocen stopnia dotkliwości poszczególnych rodzajów przemocy: najbardziej dotkliwa, czy zagrażająca zdaniem respondentek jest przemoc psychiczna, następnie ekonomiczna, fizyczna i seksualna. Zdaniem badaczy, w przypadku przemocy seksualnej niska ocena może wynikać z tego, że obszar ten jest raczej tematem tabu w społeczeństwie, co może utrudniać rzetelny pomiar tego rodzaju przemocy.

Utrudnieniem w ocenie częstości tego typu przemocy są także obiegowe opinie dotyczące tego, jakie zachowania są przemocą seksualną, a jakie nie. Spore znaczenie dla ocen częstości przemocy ma sytuacja materialna osoby.

Przemoc psychiczna występuje najczęściej wtedy, gdy sytuacja materialna osoby jest zła bądź przeciętna, a najrzadziej pojawia się wtedy przemoc seksualna.

Gdy sytuacja materialna jest dobra, przemoc psychiczna jest częstsza niż pozostałe rodzaje, ale nie ma różnic w ocenach częstości między przemocą fizyczną, seksualną i ekonomiczną, które zdaniem osób badanych mają mniejszą częstość.

Najczęściej występującymi formami przemocy fizycznej są popychanie i szarpanie, najrzadziej takie formy jak duszenie i użycie lub groźba użycia noża lub broni palnej. Najczęstszymi formami przemocy psychicznej są poniżanie i krytykowanie oraz wyzwiska. Jeśli chodzi o przemoc seksualną to najczęściej występuje seksualne dotykane wbrew woli, a następnie zmuszanie do stosunku

seksualnego. Przemoc ekonomiczna przejawia się najczęściej w postaci niezaspokajania potrzeb finansowych rodziny, a nieco rzadziej jako nadmierna kontrola wydawanych pieniędzy.

Akceptacja przekonań społecznych dotyczących przyzwolenia na różne rodzaje zachowań przemocowych w rodzinie jest dosyć silnie powiązana ze wskazywanym przez osoby badane stosowaniem przemocy wobec dzieci. Oznacza to, że im bardziej ktoś akceptuje społeczne przekonania dotyczące stosowności karania dzieci tzw. „laniem”, klapsami czy policzkowaniem, tym częściej stosuje przemoc fizyczną i psychiczną wobec dziecka.

W przypadku osób pozostających w związkach małżeńskich w przypadku 94% respondentów to małżonek lub małżonka jest sprawcą przemocy.

W związkach nieformalnych jest to nieco mniej – 82% sprawców to partnerzy.

Co ważne, osoby rozwiedzione lub w separacji wskazują w 70% przypadków, że sprawcą jest małżonek mimo rozwodu lub separacji.

Na podstawie wyników analiz, badacze rysują portret charakterystyki sprawcy: mężczyzna, w wieku około 40 lat, o wykształceniu zawodowym (40%), pracujący na etat (30%) lub bezrobotny (24%), nadużywający alkoholu (76%).

Uzyskanie wiarygodnych informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce jest niezwykle trudne.

Dostępne dane statystyczne dotyczące w istocie działań poszczególnych służb w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, obarczone są błędami, wynikającymi zarówno ze sposobów gromadzenia danych, jak i ze zjawiskiem „ciemnej liczby”. Dotychczasowe badania zaś przeprowadzane są różnymi metodami, a także na okoliczność różnych celów. Trudno jest je porównać i wychwycić tendencje dotyczące samego zjawiska, jego rozszerzania się bądź ograniczania.

Liczba ofiar przemocy domowej w Polsce wg procedury „Niebieskiej Karty”

(poniższe liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	61 047 (w tym 50 934 wszczynających procedurę i 10 113 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	77 808 (w tym 63 467 wszczynających procedurę i 14 341 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	75 495 (w tym 61 133 wszczynających procedurę i 14 362 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	86 797	105 332	97501
Liczba ofiar - kobiet	58 310	72 786	69 376
Liczba ofiar - mężczyzn	9 233	11 491	10 733
Liczba ofiar - małoletnich	19 254	21 055	17 392
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	61 450	78 489	76 034
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	4 440	5 301	5 244
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	56 755	72 791	70 484
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	255	397	306
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	37 650	50 073	48 841
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 289	1 969	1 972
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu mężczyźni	36 327	48 055	46 830
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	34	49	39
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrożającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	426	346	275

Dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Mieleckiego

Rok	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie Powiatu Mieleckiego	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie Powiatu Mieleckiego dotyczących przemocy w rodzinie
2013	2136	117
2014	1994	190
2015	1378	367

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Mielcu

Dane ilościowe obrazujące skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Borowa przedstawia tabela poniżej:

	2013r.	2014r.	2015r.
Interwencje przeprowadzone z powodu przemocy w rodzinie:	6	13	10
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie ogółem:	15	13	10
w tym: kobiet	7	13	10
w tym: mężczyzn	3	0	0
w tym: dzieci do 13 r.ż	3	-	-
w tym: dzieci od 13 do 18 lat	2	-	-
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	6	13	10
w tym: kobiet	-	-	-
w tym: mężczyzn	6	13	10
Liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu ogółem:	6	13	10
w tym: kobiet	-	-	-
w tym: mężczyzn	6	13	10

Źródło: dane GOPS Borowa z wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

Z roku na rok systematycznie wzrasta liczba sprawców przemocy, przeprowadzonych interwencji Policji, w tym interwencji domowych spowodowanych przez sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu.

Z powyższych danych jednoznacznie wynika, że tak jak w skali całego kraju, tak również w skali powiatu i gminy to kobiety w przeważającej mierze są ofiarami przemocy. Niemniejszą grupę pokrzywdzonych w wyniku przemocy stanowią dzieci i młodzież. Najbardziej ofiarami przemocy byli mężczyźni. W większości przypadków sprawcy w chwili popełnienia przestępstwa znajdowali się pod wpływem alkoholu.

Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Borowej w latach 2013-2015 zostało przekazanych 29 formularzy „Niebieskie Karty” ; w roku 2013 było ich 6, w roku 2013 liczba wzrosła do 13, a w 2015r. było już 10.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowej realizuje szereg działań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w tym prowadzi pracę socjalną z ofiarami przemocy ich rodzinami.

W toku wykonywania codziennych czynności służbowych pracownicy OPS obserwują wzrost liczby przypadków stosowania przemocy w rodzinie. Do Ośrodka Pomocy Społecznej zgłasza się coraz więcej ofiar przemocy, które potrzebują pomocy socjalnej, prawnej czy psychologicznej.

Przytoczone dane liczbowe nie odzwierciedlają jednak w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat zatajany z różnych powodów, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Zazwyczaj ofiary przemocy długo nie szukają pomocy, ponieważ odczuwają lęk przed zemstą agresora. Wstydzą się swojej bezradności, boją się o życie swoje i dzieci lub wierzą, że doznana przemoc była incydentalna, a partner zmieni się na lepsze.

Dotychczasowe działania skierowane do osób dotkniętych przemocą wymagają zwiększenia interdyscyplinarnej współpracy podmiotów, zintegrowania kompetencji wielu służb, które w toku wykonywania czynności zawodowych stykają się z ofiarami różnych form przemocy w rodzinie.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Cele Programu

Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie
- Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań osób zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem
- Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomocą osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie.

Harmonogram realizacji Programu

Cel szczegółowy Programu	Działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie	Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego ds. pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	Wójt Gminy Borowa	1 na 3 lata (aktualny 2015-2017)
	Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez wizyty domowe pracownika socjalnego oraz dzielnicowego i/lub kontakt telefoniczny i wizyty domowe pracownika socjalnego	Pracownik socjalny GOPS, dzielnicowy	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Gromadzenie danych dotyczących liczby przypadków wystąpienia przemocy domowej poprzez sporządzanie sprawozdań	GOPS, Rewir Dzielnicowych w Borowej	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
2. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań osób zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Rozpoznawanie i reagowanie na sygnały występowania przemocy w rodzinie- przyjmowanie zgłoszeń ze środowiska, wspólne wizyty pracownika socjalnego i dzielnicowego, udzielanie informacji na temat bezpiecznego schronienia się ofiary przemocy	GOPS, Rewir Dzielnicowych w Borowej , placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, PCPR, PIK	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Udzielanie informacji nt. miejsc, w których osoba doznająca przemocy może uzyskać pomoc prawną, psychologiczną, socjalną	GOPS, Rewir Dzielnicowych w Borowej , placówki oświatowe, placówki służby zdrowia	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez skierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	GOPS, PCPR w Mielcu	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Integrowanie działań instytucji lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez współpracę z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą osobom uwięzonym w przemoc domową	GOPS, Rewir Dzielnicowych w Borowej , placówki oświatowe, placówki służby zdrowia	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu

	Wdrażanie procedury „Niebieska Karta”	GOPS, Rewir Dzielnicy w Borowej	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
3. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, tj. publikacji, poradników, ulotek, plakatów w miejscach użyteczności publicznej,	GOPS, , placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Opracowanie informatora o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie i upowszechnienie go w instytucjach użyteczności publicznej na terenie gminy Borowa	GOPS, Rewir Dzielnicy w Borowej, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia	I kwartał 2018r.
	Informowanie o instytucjach świadczących specjalistyczną pomoc poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Borowa danych teleadresowych instytucji i osób świadczących pomoc ofiarom przemocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia	GOPS	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
4. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomocą osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie.	Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy w rodzinie	GOPS, GKRPA, Rewir Dzielnicy w Borowej, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia,	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu
	Uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach dotyczących tematyki przemocy w rodzinie.	GOPS, GKRPA, Rewir Dzielnicy w Borowej, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia,	Na bieżąco, w trakcie realizacji programu

Przewidywane efekty realizacji Programu

- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Udzielanie profesjonalnej, kompleksowej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- Zmiana postaw społecznych wobec problemu przemocy w rodzinie. Wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zbudowanie jednolitego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą poprzez utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Realizatorzy Programu

Za realizację oraz koordynację działań objętych Programem odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Polityki Społecznej w Borowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na realizowany będzie w planie siedmioletnim, ze względu na długofalowe skutki (efekty) zadań przyjętych do realizacji i obejmuje on lata 2016 –2022.

Cele Programu będą realizowane w formie pracy ciągłej przez cały okres jego realizacji.

Zadania przewidziane do wykonania w ramach Borowa na realizowane będą przy współpracy z innymi organami:

- Wójt Gminy Borowa,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Borowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Mielcu - Rewir Dzielnicowych w Borowej
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Borowej,
- Publiczne Gimnazjum w Pławie
- Szkoła Podstawowa w Borowej
- Zespół Szkół Społecznych w Glinach Małych
- Niepubliczny Zespół Szkół w Górkach
- Organizacje pozarządowe- Caritas Diecezji Tarnowskiej przy Parafii św. Mikołaja w Borowej
- i innymi, działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na lata 2016-2022. będą środki finansowe z budżetu gminy, dotacje celowe oraz wykorzystywane będą środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja

Monitorowaniem i ewaluacją realizacji Programu zajmował się będzie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Borowa - Zespół Interdyscyplinarny, działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu będzie realizowanie działań określonych w niniejszym programie oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozę problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc wobec najbliższych. Kontrola skuteczności oddziaływań Programu będzie monitorowana poprzez analizę realizacji powyższych działań. Program w trakcie jego realizacji poddawany będzie ewaluacji polegającej na odpowiedniej modyfikacji i dostosowaniu go do możliwości realizatorów. Osiągnięcie zawartych w programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na lata 2016-2022 nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

Narzędziem służącym do analizy będą sprawozdania instytucji realizujących Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Borowa na lata 2016-2022.

Wójt Gminy Borowa sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.